

Aan: Bestuursleden en adviseurs van de Stichting Limburgse Kastelen
Van: Theo Oberndorff
Betreft: Beleidsmemo SLK 2014
Datum: 22 april 2014
Bijlagen: -

Inleiding

In 2009 is de nu geldende beleidsnota van de Stichting Limburgse Kastelen vastgesteld. Sindsdien is de erfgoedwereld meer dan ooit in beweging geweest. De beleidsnota 'Modernisering Monumentenzorg (MoMo, 2009)' is in uitvoering genomen, de Monumentenwet 1988 is per 1 oktober 2010 voor een belangrijk deel opgegaan in de Wabo, de provincies hebben de verantwoordelijkheid voor de besteding van de rijksmiddelen voor restauratie overgenomen, de integratie van erfgoedwaarden in de ruimtelijke ordening is juridisch gerealiseerd. De Stichting Limburgse Kastelen heeft het kastelenveld bevraagd over de website www.limburgsekastelen.nl, heeft de eerste driejarige fase van het project kasteelinterieurs afgerond, heeft deelgenomen aan het provinciaal programma Jaar van de Buitenplaatsen 2012-2013, de publicatie 'Kasteel en Landschap in Limburg' is verschenen, er is een belangrijke bijdrage geleverd aan een onderzoeksrapport over ketensamenwerking in het Limburgse erfgoednetwerk.

Gekozen hoofddoelen

De SLK wil, mede op basis van de sinds 2009 opgedane ervaringen:

- a. de succesvolle projecten uit de afgelopen periode voortzetten en waar nodig verdiepen;
- b. de aandacht en maatschappelijke waardering voor de (activiteiten van de) Stichting vergroten;
- c. de eigen projecten primair richten op de eigenaren en gebruikers van kastelenerfgoed in Limburg;
- d. waar wenselijk en mogelijk bij deze projecten effectief samenwerken met zusterorganisaties.

Nieuwe prioriteiten

Bij het realiseren van deze doelen zijn nieuwe inhoudelijke prioriteiten geformuleerd:

- een verbreding van de aandacht voor kasteelinterieurs, omdat de concentratie op met name het onroerende aspect als te beperkt wordt ervaren;
- het thematisch aansluiten van de kastelendag op (de resultaten van) de lopende projecten van de Stichting;
- de ontwikkeling van de externe communicatie van de Stichting, inclusief sociale media. Dit aspect zou onderwerp van een afstudeerproject kunnen zijn. Er bestaat behoefte aan een grotere interactie met eigenaren, gebruikers, geïnteresseerden, etc. via de website. Er is behoefte aan een algemene 'communicatiestrategie' waarbij de passende instrumenten moeten worden gezocht en overeenkomstig deze strategie moeten worden ingezet;
- ook de bouwtechnische opleidingen buiten de provincie Limburg, inclusief het omringende buitenland, zijn interessante partners bij het vergaren en verspreiden van kennis.

Voortzetting, verdieping en vergroting draagvlak

Projecten

Tussen de SLK en de Monumentenwacht Limburg is overeenstemming bereikt over de voortzetting van het **project kasteelinterieurs** in de komende zes jaar. Er wordt in dit project samengewerkt met de Provincie Limburg, de Monumentenwacht Limburg (MWL) en de Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) om eigenaren en gebruikers van kastelen in de provincie Limburg te ondersteunen bij de instandhouding van hun kasteelinterieurs.

Wij streven er naar in de komende periode een verdere inhoudelijke verdieping te geven aan deze samenwerking, aan de belangenbehartiging ten behoeve van eigenaren/gebruikers en aan het vergaren en verspreiden van kennis op dit gebied. Contactmomenten van de projectpartijen met de eigenaren / gebruikers en van deze betrokkenen onderling vinden in ieder geval plaats via terugkom- en voortgangsbijeenkomsten.

Het streven is om - met inachtneming van de privacy van met name de particuliere eigenaren / gebruikers - in de komende periode meer bekendheid aan het project kasteelinterieurs te geven: eventueel via de regionale media, maar zeker in de vorm van een eindrapportage na de tweede projectfase.

De in de eerste fase van het **project kasteeldomeinen** (vanaf 2006) uitgevoerde studies zijn kort samengevat per kasteellandschap op de website www.limburgsekastelen.nl gepubliceerd. De historische elementen in de Limburgse kasteellandschappen zijn, in vergelijking met de situatie in het begin van de 19^e eeuw, daarmee op hoofdlijnen in kaart gebracht. Een tweede fase van het project is met het verschijnen van het boek 'Kasteel en landschap in Limburg' in juni 2013 afgerond. Het boek bevat een verdere inhoudelijke verdieping van de onderzoeksresultaten uit de eerste projectfase, voor een beperkt aantal kasteellandschappen.

Dit verdiepingsproject kan worden voortgezet op een wijze die de eigenaar/gebruiker ondersteunt en het uitgangspunt 'behoud door ontwikkeling' dient. Bijvoorbeeld door de inbreng van de Stichting bij de provinciale beleidsontwikkeling voor cultuurhistorisch waardevol groen.

Het project kan verdere inzichten in de actuele instandhoudingsopgaven van eigenaren opleveren en de planologische borging van cultuurhistorisch waardevolle landschappen in Limburg bevorderen. Historische landschappen staan doorgaans in de belangstelling bij een breed publiek. In de historische landschappen van kastelen zijn ook zeer regelmatig elementen als (water)molens e.d. aanwezig. Samenwerking met partijen als Stichting het Limburgs Landschap, Natuurmonumenten, Instandhouding Kleine Landschapselementen, de Molenstichting Limburg en (Groene) Monumentenwacht en liggen hier sterk voor de hand.

Het project **ANWB-borden** is in 2007 in uitvoering gegaan. Eigenaren en gebruikers van kastelenerfgoed in Limburg krijgen de mogelijkheid om gratis een tekstbord met maximaal 1000 tekens te bestellen. De tekst wordt in overleg vastgesteld, op het bord wordt het logo van de SLK vermeld. De Stichting draagt zorg voor de plaatsing van het bord. De sindsdien gerealiseerde borden worden op de website www.limburgsekastelen.nl geplaatst. Dit project verdiept en verspreidt kennis bij bezoekers en passanten, levert direct contact met eigenaren / gebruikers op en draagt bij aan een grotere bekendheid van de stichting. Aanmelden voor dit project kan via de website.

Belangenbehartiging ten dienste van fysieke en planologische instandhouding

Ook buiten de projecten kasteelinterieurs, kasteeldomeinen en ANWB-borden wil de Stichting ter ondersteuning van eigenaren als belangenbehartiger optreden ter bevordering van de fysieke en planologische instandhouding van het Limburgse kastelenerfgoed. Daarbij moet er uiteraard geen verschil van inzicht bestaan met de eigenaar over de wijze waarop deze instandhouding wordt gerealiseerd.

In een dergelijk scenario ziet de Stichting zichzelf vooral als een verbindende factor tussen partijen. Ten aanzien van juridische procedures ligt samenwerking met de Bond Heemschut afdeling Limburg meer voor de hand.

Kennis vergaren / kennis verspreiden.

Met de projecten van de Stichting wordt kennis vergaard. Verspreiding hiervan in bredere kring vergroot de bekendheid van en het draagvlak voor de Kastelenstichting.

Buiten de projecten kan dit effect versterkt worden door:

- de **organisatie van de jaarlijkse kastelendag** voor donateurs en begunstigers (in de Euregio), waarbij bij voorkeur thematisch aansluiting wordt gezocht bij actuele ontwikkelingen binnen de projecten van de Stichting;
- de **website** geeft algemene informatie over kastelenerfgoed in Limburg en specifieke informatie per kasteellocatie. De site is niet bedoeld om eigenaren/beheerders naar believen informatie te laten verspreiden. Gelet op de regelmatige vragen van het publiek over de mogelijkheden om kastelen te bezoeken (voor tal van doelen), zou de site uitgebreid kunnen worden met een tabblad, waarin via een vastomlijnd format kan worden aangegeven welke activiteiten dat precies zijn. Als tegenprestatie kan een kasteel-eigenaar/beheerder worden gevraagd om het logo van de Kastelenstichting op de eigen site te vermelden;
- het instellen van een **prijs** (twee- of driejaarlijks) voor een vrijwilliger(sorganisatie), eigenaar of beheerder die zich verdienstelijk heeft gemaakt voor het kastelenerfgoed in Limburg;
- een passend gebruik van **sociale media**;
- het ontwikkelen van een **Limburgse kastelenapp**, in samenwerking met partijen die soortgelijke doelstellingen hebben;
- participatie in c.q. ontwikkeling van **mediaproducten** om het kastelenerfgoed onder de aandacht te houden.

Bij dit alles is een overkoepelende communicatiestrategie, die past bij de doelstellingen en mogelijkheden van de Stichting gewenst, om geschikt geachte communicatieinstrumenten gericht te kunnen inzetten.

Samenwerking

De samenwerking met de Faculteit Cultuurwetenschappen van Maastricht University heeft in de afgelopen jaren goede resultaten opgeleverd (project Bleijenbeek, monumentaal historisch groen, samenwerking in de erfgoedketen) en verdient voortzetting. Daarnaast wordt op kennisvergaring gerichte samenwerking met de Universiteit Eindhoven (Bouwkunde) en Belgische / Duitse (restaurant)opleidingen nagestreefd.

De Stichting is een belangrijke schakel in het netwerk van erfgoedpartijen in de provincie Limburg. Het realiseren van de eigen doelstellingen kan vaak efficiënter en effectiever door samenwerking met andere partijen, mits deze plaatsvindt binnen concrete projecten waarvan

de doelstellingen onderschreven worden. De intentie hierbij is gebruik te maken van de inzichten opgenomen in / voortkomend uit het Rapport ‘Samenwerking in de Erfgoedketen’.

Organisatorische consequenties

De bestuursleden en adviseurs van de Stichting zijn allen vrijwilligers. Er is ondersteuning vanuit Huis voor de Kunsten Limburg beschikbaar. Bij het kiezen van beleidsprioriteiten moet de feitelijke aanwezige draagkracht onder ogen worden gezien. Anders geformuleerd: kiezen voor (nieuwe) activiteiten vraagt om (nieuwe) haalbare afspraken over de takenverdeling onder de bestuursleden, adviseurs en ondersteuners.

Het instellen van een projectgroep voor de externe communicatie via website en sociale media, of voor samenwerking met andere media (kranten, radio, TV) is een belangrijk punt. Er is behoefte aan bestuursleden en adviseurs die als aanspreekpunt kunnen fungeren voor eigenaren/beheerders.

De realisatie van deze plannen leidt niet tot een aanpassing van de statuten. Uiteindelijk zal de jaarlijkse begroting een weerspiegeling zijn van de gemaakte beleidskeuzes.